

PATVIRTINTA
Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro
gimnazijos l. e. direktoriaus pareigas
2017 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V1-74

VILNIAUS R. LAVORIŠKIŲ STEPONO BATORO GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro gimnazijos tvarkos Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro gimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti gimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamas visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos Aprašo tvarka. Mokytojai su Aprašu supažindinami Mokytojų tarybos posėdžio metu ir patvirtina tai savo parašu. Mokiniai su tvarka, reglamentuota Apraše, turi būti supažindinti klasės valandėlių metu ir patvirtinti tai savo parašu. Mokinių tėvai, globėjai, rūpintojai su Aprašu supažindinami tėvų susirinkimo metu.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti **tiesioginės** (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar **netiesioginės** (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

6.4. **besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) arba kitas suaugęs.

6.6. **patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Gimnazijos direktorius Vykdyto grupės nariais paskiria 3 Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

8.7. atlieka kitus gimnazijos Apraše numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguodamas:

- 10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus;
- 10.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi gimnazijos vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;
- 10.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 10.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, bei pateikia užpildytą pranešimo formą (priedas Nr.2).
11. Pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
- 11.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą klasės vadovui arba socialiniam pedagogui (priedas Nr.2).
12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:
- 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
- 12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 2);
- 12.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vykdyto grupės nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;
- 12.6. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį bei registruoja klasės patyčių registracijos žurnale (priedas Nr.3);
13. Vaiko gerovės komisija:
- 13.1. informuoja gimnazijos direktorių ir atvejo stebėseną deleguoja Vykdyto grupei - kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys bei registruoja patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 4);
- 13.2. elektroninių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt;
- 13.3. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas elektroninėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;
- 13.4. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai;
- 13.5. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis suaugęs bendruomenės narys, formas;
- 13.6. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi klasės vadovas) inicijuoja Vykdyto grupės pasitarimą, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;
- 13.7. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 13.8. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja gimnazijos direktorių ir kreipiasi į policiją ir VTAS.
14. Gimnazijos direktorius, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio privalo nedelsiant imtis priemonių.
15. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurį ugdymo įstaigos darbuotoją kuriuo pasitiki.
16. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

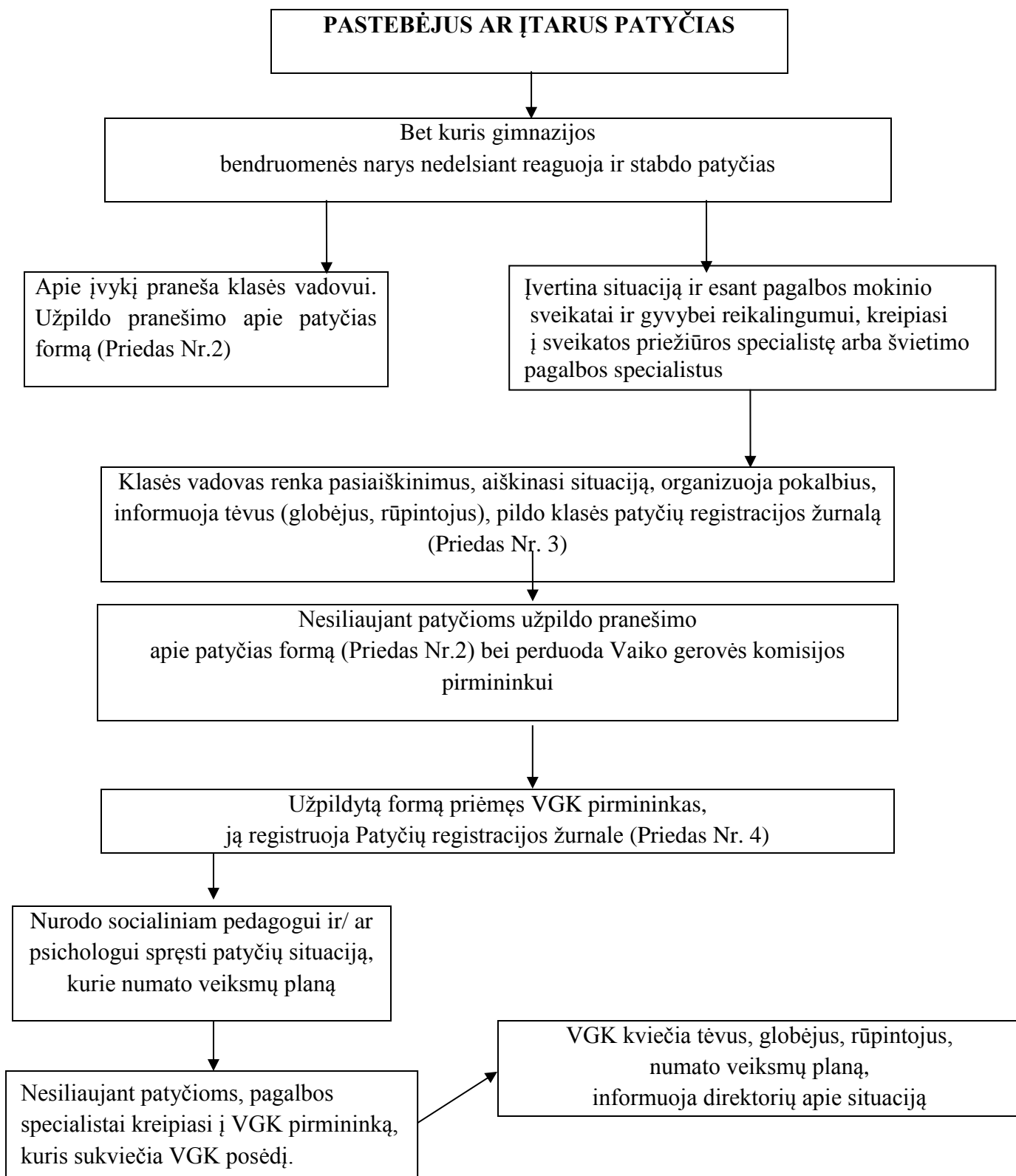
16.1. nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar socialinį pedagogą, psichologą ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai).

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

18. Įgyvendinant Aprašą remtis Patyčių mažinimo strategija.

**VILNIAUS R. LAVORIŠKIŲ STEPONO BATORO GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

**VILNIAUS R. LAVORIŠKIŲ STEPONO BATORO GIMNAZIJA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdveje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____.	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko ar suaugusiojo <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų ar suaugusiojo <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų ar suaugusiojo <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais, globėjais, rūpintojais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____

Priedas Nr. 3

KLASĖS PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F - fizinės
 Ž - žodinės
 E – elektroninės
 S - socialinės

M - mokinys
 S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, E, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F - fizinės
 Ž - žodinės
 E – elektroninės
 S - socialinės

M - mokinys
 S - suaugęs bendruomenės narys
 K - klasė

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, E, S	Smurtą patiriantis (-usi) asmuo, klasė (M, S, K)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos